



**DVV-004-004201** Seat No. \_\_\_\_\_

**M. Ed. (Sem. II) (CBCS) Examination**

**May / June - 2015**

**Methodology of Education Research**

**(Section - II)**

**Faculty Code : 004**

**Subject Code : 004201**

Time :  $2\frac{1}{2}$  Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (૧) વિભાગ-૧ના બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
- (૨) વિભાગ-૨ના પ્રશ્નોના માંગ્યા મુજબ ઉત્તર લખવા.
- (૩) બંને વિભાગના ઉત્તરો મુખ્ય ઉત્તરવહીમાં જ લખવા.

- Instructions :** (1) All Questions are compulsory in Section-I.
- (2) Do as directed for Questions of Section-II.
- (3) Write both the sections in Main Answer Book.

1 M.C.Q.

20

- (1) બાળકોમાં થતા શારીરિક કૌશલ્યનો વિકાસ આ સંશોધન કઈ પદ્ધતિથી હાથ ધરી શકાય ?  
 (A) વ્યક્તિ અભ્યાસ (B) સર્વેક્ષણ  
 (C) પ્રાયોગિક સંશોધન પદ્ધતિ (D) ઐતિહાસિક સંશોધન પદ્ધતિ
- (2) નીચેના પૈકી કયા સંજોગોમાં નમૂનાનું કદ મોટું રાખવું જોઈએ ?  
 (A) ઊંચી સંભવ કક્ષા  
 (B) નમૂનાની ઓછી પ્રમાણભૂલ  
 (C) પૂર્વ સંશોધનથી મેળવેલ સંબંધિત ચલની ઊંચી ચલિતતા  
 (D) આ પૈકી તમામ
- (3) નીચેના પૈકી કયા ઉદાહરણમાં માપનની કક્ષા અંતરાલ માપ છે ?  
 (A) વજન (B) સામાજિક વર્ગ  
 (C) વર્ગક્રમાંક (D) ઉષ્ણતામાન
- (4) નમૂનો એટલે.....  
 (A) વ્યાપવિશ્વમાંથી પસંદ કરેલો એકમ  
 (B) સંશોધનની એક પદ્ધતિ  
 (C) સંશોધકે રચેલ ઉત્કલ્પના  
 (D) માહિતીના પૃથક્કરણની પ્રયુક્તિ
- (5) કઈ પદ્ધતિએ અભ્યાસની શરૂઆત પરતંત્ર ચલથી થાય છે ?  
 (A) વ્યક્તિગત અભ્યાસ (B) સહસંબંધાત્મક  
 (C) A અને B (D) આપેલ પૈકી એકપણ નહીં.
- (6) કઈ સંશોધન પદ્ધતિમાં એક કરતાં વધુ વખત અલગ સમયે નમૂના પાસેથી માહિતી એકત્રીત કરવામાં આવે છે ?  
 (A) સર્વેક્ષણ પદ્ધતિ (B) ઐતિહાસિક પદ્ધતિ  
 (C) વિકાસાત્મક પદ્ધતિ (D) સહસંબંધાત્મક પદ્ધતિ
- (7) નીચેના પૈકી કઈ પ્રાયલિય કસોટી છે ?  
 (A) કાઈ વર્ગ કસોટી (B) ટી - કસોટી  
 (C) A અને B (D) આપેલ પૈકી એકપણ નહીં
- (8) બી.એડ્. એમ.એડ્. અને એમ.ફીલ., કોર્સ પૈકી એક વિદ્યાર્થી એમ.એડ્., કોર્સનો છે. આ માહિતીની માપનકક્ષા શી છે ?  
 (A) ઓળખ (B) અનુક્રમ  
 (C) અંતરાલ (D) ગુણોત્તર
- (9) કઈ સંશોધન પદ્ધતિમાં કૃત્રિમ પરિસ્થિતી રચવામાં આવે છે ?  
 (A) ઐતિહાસિક (B) પ્રાયોગિક  
 (C) સર્વેક્ષણ (D) વિકાસાત્મક

- (10) કઈ નમૂના પસંદગીમાં પાત્રો આંતરિક રીતે વિષમાંગ અને બાહ્ય રીતે સમાંગ હોય છે ?
- (A) ઝૂમખા (B) સહેતુક  
(C) સ્તરીકૃત (D) યોજનાબદ્ધ
- (11) પ્રકાર - ૨ ની ભૂલ ક્યારે ગણાય છે ?
- (A) ખોટી શૂન્ય ઉત્કલ્પનાનો અસ્વીકાર કરીએ ત્યારે  
(B) ખોટી શૂન્ય ઉત્કલ્પનાનો અસ્વીકાર ન કરીએ ત્યારે  
(C) સાચી શૂન્ય ઉત્કલ્પનાનો અસ્વીકાર કરીએ ત્યારે  
(D) સાચી શૂન્ય ઉત્કલ્પનાનો અસ્વીકાર ન કરીએ ત્યારે.
- (૧૨) સંશોધન અહેવાલ માટે નીચેનામાંથી કઈ બાબત સાચી છે ?
- (A) વિસ્તૃત હોય છે. (B) સાહિત્યિક ભાષામાં હોય છે.  
(C) A અને B (D) આપેલ પૈકી એક પણ નહી
- (૧૩) નીચેના પૈકી શાની રજૂઆતમાં ભવિષ્યકાળનો ઉપયોગ થાય છે ?
- (A) સંશોધન અહેવાલમાં  
(B) સંશોધન સારાંશમાં  
(C) સંશોધન દરખાસ્તમાં  
(D) ઉપર્યુક્ત પૈકી એકેયમાં નહી
- (૧૪) એમ.એસ.વર્ડ પ્રોગ્રામ શાના માટે ઉપયોગી છે ?
- (A) નમૂનાનું કદ નક્કી કરવા (B) અંકશાસ્ત્રીય ગણતરીઓ માટે  
(C) અહેવાલ લેખન માટે (D) આપેલ પૈકી એક પણ નહી
- (૧૫) ગુણાત્મક સંશોધનમાં .....
- (A) પરિણામો કરતાં પ્રક્રિયાઓ પર વધુ ભાર મૂકવામાં આવે છે.  
(B) વર્તન કરતાં વિચાર પર વધુ ભાર મૂકવામાં આવે છે.  
(C) સહેતુક નમૂના પસંદગીથી નમૂનો પસંદ કરવામાં આવે છે.  
(D) ઉપરોક્ત પૈકી તમામ
- (૧૬) APA નું પુરું નામ.....
- (A) American Philosophical Association  
(B) American Psychological Association  
(C) African Psychological Association  
(D) Amencan Psychological Assets
- (૧૭) જો મોટા નમૂના પાસેથી ઘણીબધી માહિતી એકઠી કરવાની હોય તો .....
- (A) પ્રાયોગિક સંશોધન પદ્ધતિ ઉપયોગી બને  
(B) પ્રશ્નાવલી સર્વેક્ષણ ઉપયોગી બને  
(C) ઈન્ટરવ્યુ ઉપયોગી બને  
(D) આમાંથી એક પણ નહી
- (૧૮) નમૂનાની ભૂલનો પ્રકાર :
- (A) નમૂનાની ભૂલ (B) બિન નમૂના ભૂલ  
(C) A અને B (D) આપેલ પૈકી એક પણ નહી

- (૧૯) કુમારો અને કન્યાઓના અધ્યયન રસની તરાહ જાણવા માટે કઈ પદ્ધતિ ઉપયોગી છે ?
- (A) પ્રાયોગિક સંશોધન પદ્ધતિ (B) સર્વેક્ષણ પદ્ધતિ  
(C) વ્યક્તિ અભ્યાસ પદ્ધતિ (D) વિકાસાત્મક પદ્ધતિ
- (૨૦) કઈ સંશોધન પદ્ધતિમાં પરિણામનું સામાન્યીકરણ કરવાનું ધ્યેય હોતું નથી ?
- (A) વ્યક્તિ અભ્યાસ પદ્ધતિ (B) સર્વેક્ષણ પદ્ધતિ  
(C) પ્રાયોગિક સંશોધન પદ્ધતિ (D) વિકાસાત્મક પદ્ધતિ

### વિભાગ - ૨

- ૧ નીચેના પૈકી કોઈ એકનો ઉત્તર આશરે ૫૦૦ શબ્દોમાં લખો. ૧૨
- (૧) નમૂના પસંદગીની વિવિધ રીતો વિસ્તૃતમાં સમજાવો.  
(૨) પ્રાયોગિક સંશોધનમાં અંકુશ એટલે શું ? અંકુશ મેળવવાની વિવિધ પદ્ધતિઓ જણાવો.
- ૨ નીચેના પૈકી કોઈ બેની ઉત્તર આશરે ૨૫૦ શબ્દોમાં લખો. ૧૨
- (૧) ઓળખ, અનુક્રમ, અંતરાલ, ગુણોત્તર, માપ પદ્ધતિ વિગતવાર સમજાવો.  
(૨) સર્વેક્ષણ સંશોધન પદ્ધતિ હાથ ધરવાનાં સોપાનો સમજાવો.  
(૩) પ્રાયોગિક સંશોધન પદ્ધતિના સોપાનો સમજાવો.
- ૩ નીચેના પૈકી કોઈપણ ત્રણના ઉત્તર આશરે ૧૫૦ શબ્દોમાં લખો. ૧૨
- (૧) સાર્થકતા કસોટી શું છે ? તેના પ્રકાર જણાવો.  
(૨) દ્વિ પરિમાણીય સારણીનું એક ઉદાહરણ લઈ તેની રજૂઆત સંશોધન અહેવાલમાં શી રીતે કરવામાં આવે છે તે સમજાવો.  
(૩) પાદ નોંધ અને સંદર્ભસૂચિ ઉદાહરણ સાથે સમજાવો.  
(૪) સંશોધન દરખાસ્ત અને સંશોધન અહેવાલ વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો.
- ૪ નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં ઉત્તર આપો. ૧૪
- (૧) શાળાકીય સર્વેક્ષણ હાથ ધરવા માટેની બે સંશોધન સમસ્યાના શીર્ષકો લખો.  
(૨) શૈક્ષણિક ફલિતાર્થ શું છે ? તે શી રીતે લખાય છે ?  
(૩) કારણ તુલનાત્મક અભ્યાસ શું છે ?  
(૪) સમાંગસૂત્રી અને આડછેદી પદ્ધતિની વચ્ચેનો તફાવત જણાવો.  
(૫) નમૂનાની પ્રમાણભૂલ એટલે શું ?  
(૬) ઐતિહાસિક સંશોધન પદ્ધતિના સંદર્ભમાં પ્રાથમિક અને ગૌણ સંદર્ભ સ્થાનોનો અર્થ જણાવો.  
(૭) ટી. કસોટીની પૂર્વધારણાઓ લખો.

## ENGLISH VERSION

### SECTION - I

1 MCQ :

20

- (1) 'The Physical skill development among children', which research method will be used to take this study ?
  - (A) Case study
  - (B) Survey
  - (C) Historical method
  - (D) Experimental research method
- (2) When the size of sample should be large ?
  - (A) High probability level
  - (B) Less standard error of sample
  - (C) High variability of related variable as gained from pre-research
  - (D) All of these
- (3) Which of the following example denotes an interval of measurement ?
  - (A) Weight
  - (B) Social class
  - (C) Class rank
  - (D) Temperature
- (4) Sample means.....
  - (A) a unit selected from the population
  - (B) a method of the research
  - (C) hypothesis framed by the researcher
  - (D) a technique of data analysis
- (5) In which method, the study begins with dependent variable ?
  - (A) Case study
  - (B) Correlational
  - (C) (A) and (B)
  - (D) None of above
- (6) In which research method data is collected from sample for more than once at different times ?
  - (A) Survey method
  - (B) Historical method
  - (C) Development method
  - (D) Co-relational method

- (7) Which of the following is parametric test ?  
(A) Chi-square test (B) t-test  
(C) (A) and (B) (D) None of above
- (8) One student belongs to M.Ed. course out of B. Ed., M.Ed. and M.Phil. course, what is .....  
(A) Nominal (B) Ordinal  
(C) Interval (D) Ratio
- (9) In which method artificial situation is created ?  
(A) Historical (B) Experimental  
(C) Survey (D) Developmental
- (10) In which sampling method sample are internally different and externally same ?  
(A) Clustor (B) Purposive  
(C) Stratified random (D) Systematic
- (11) When is type-2 error is considered ?  
(A) when wrong null hypothesis is rejected  
(B) when wrong null hypothesis is not rejected  
(C) when right null hypothesis is rejected  
(D) when right null hypothesis is not rejected
- (12) Which of the following is true for Research Report ?  
(A) It is descriptive (B) It is in literary language  
(C) (A) and (B) (D) None of above
- (13) In which of the following, future tense is used for the presentation ?  
(A) In Research Report  
(B) In Research Abstract  
(C) In Research Proposal  
(D) In none of above
- (14) How the M.S. Word programme is useful ?  
(A) To decide sample size  
(B) For statistical calculation  
(C) For writing research report  
(D) None of above

- (15) In Qualitative Research .....
- (A) Processes are emphasized rather than results
  - (B) Thought is emphasized rather than behaviour
  - (C) Sample is selected through purposive sampling
  - (D) All of these
- (16) Fullform of APA .....
- (A) American Philosophical Association
  - (B) American Psychological Association
  - (C) African Psychological Association
  - (D) American Psychological Assets
- (17) If data collection and sample is big then .....
- (A) Experimental Research is helpful
  - (B) Questionnaire and survey helpful
  - (C) Interview method is helpful
  - (D) None of above
- (18) Types of sampling errors .....
- (A) Sampling                      (B) Non-sampling
  - (C) (A) and (B)                (D) None of above
- (19) Which method is useful to know interest pattern of study of boys and girls ?
- (A) Experimental Research Method
  - (B) Survey method
  - (C) Case study method
  - (D) Development method
- (20) In which method generalization of the result is not done ?
- (A) Case study
  - (B) Survey method
  - (C) Experimental method
  - (D) Development method

## SECTION-II

- 1** Answer any one of the following in about 500 words : **12**
- (1) Explain techniques of sampling selection in detail.
  - (2) What is control in experimental research ? Explain different methods to gain control.
- 2** Answer any two of the following in about 250 words. **12**
- (1) Explain in brief nominal scale, ordinal scale, ration scale and interval scale.
  - (2) Explain steps of survey method.
  - (3) Explain steps of experimental research method.
- 3** Select any three of the following questions and answer each in about in 150 words. **12**
- (1) What is the test of significance ? State its types.
  - (2) Take one example of two dimension table and explain how it is presented in research report.
  - (3) Explain Footnote and Bibliography with example.
  - (4) Explain difference between research proposal and research report.
- 4** Answer following questions in short : **14**
- (1) Write two titles of research problems to conduct school survey.
  - (2) What are educational implications ? How are they stated ?
  - (3) What is casual comparative study ?
  - (4) State the differences between longitudinal and cross sectional studies.
  - (5) What is sampling error ?
  - (6) State the meaning of primary and secondary resources with reference to historical method.
  - (7) Write presumptions of t-test.